Blogi

Luotettava ja turvallinen maksaminen on talouden rattaiden voiteluöljy

Raha ja maksaminen | 14.05.2019 | Kari Kemppainen

KIRJOITTAJA

Kari Kemppainen

Luotettava maksaminen ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii käytettävien maksuvälineiden ja niiden takana toimivien maksujärjestelmien huolellista suunnittelua.

Maksaminen on miltei kaikkien taloudellisten toimien mahdollistaja. Se on taustalla arkipäiväisissä ruokaostoksissa, yritysten välisissä tilausten maksuissa sekä arvopaperi- ja valuuttakaupoissa. Ilman toimivia ja luotettavia maksujärjestelmiä talouden rattaat lakkaisivat pyörimästä hyvinkin nopeasti.

Luotettava maksaminen ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii käytettävien maksuvälineiden ja niiden takana toimivien maksujärjestelmien huolellista suunnittelua, jolla pyritään jo ennalta ehkäisemään mahdollisia väärinkäytöksiä ja ongelmatilanteiden syntyä. Myös toimivien varajärjestelyjen rakentaminen ja testaaminen ovat tärkeä osa tätä työtä.

Alalla eletään murrosvaihetta: digitalisaatio etenee vauhdilla monella rintamalla, ja uusia tuotteita ja sovelluksia lanseerataan kiihtyvällä tahdilla. Tässä tilanteessa on syytä pitää mielessä, että luottamus on keskeistä kaikessa maksamisessa. Se pätee niin käteisen käyttöön (esim. turvatekijät aidon setelin tunnistamiseksi) kuin sähköiseen maksamiseen (esim. maksajan vahva tunnistaminen).

Luottamuksen rapautuminen maksamisessa voi johtaa vaikeuksiin myös muilla toimialoilla. Esimerkiksi verkkoympäristössä tehdyt maksupetokset ja huijaukset ovat viime aikoina olleet koko ajan kasvava rikollisuuden laji. Mikäli näitä ongelmia ja väärinkäytöksiä ei saada kuriin, voi kehitys heikentää verkko-ostamisen suosiota.

Verkostotoimiala-luonne asettaa omat haasteensa turvalliselle ja luotettavalle maksamiselle.

Maksun suorittamiseksi maksaja, maksunsaaja sekä heidän palveluntuottajansa tulee voida kytkeä yhteen yhteisiä standardeita ja sääntöjä hyödyntävän maksujärjestelmän kautta. Maksuketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki. Tämän vuoksi turvallisuutta tulee pohtia yhdessä ketjun kaikkien osapuolten kesken.

Maksamisen turvallisuus onkin toinen pääteema tänään pidettävässä, järjestyksessään jo kolmannessatoista Suomen Pankin Maksufoorumissa, joka kokoaa täyden salillisen maksamisen asiantuntijoita yhteen pohtimaan tulevaisuuden maksamisen haasteita. Maksufoorumin tavoitteena on edistää eri sidosryhmien – käyttäjät, maksupalveluiden tuottajat ja viranomaiset – yhteistyötä ja yhteisten näkemysten muodostumista turvallisen ja luotettavan maksamisen kehittämiseksi. Samalla se toimii myös Suomen Pankin vetämän maksuneuvoston työn esittelykanavana laajemmalle yleisölle.

Läpi Maksufoorumin historian maksamisen turvallisuus on muodossa tai toisessa ollut esillä käytännössä lähes joka vuosi. Alkuvuosina puhuttiin tietoturvasta ja nyt viime aikoina esillä on ollut laajempana käsitteenä kyberturvallisuus. Kyberriskejä ovat mm. erilaiset haittaohjelmat sekä tietojen varastaminen ja väärinkäyttö. Maksamisen verkottuneessa ympäristössä tällaiset riskit leviävät nopeasti. Tämän vuoksi viranomaisten tehtävänä on varmistaa, että kyberturvallisuuden kehittämisessä ovat mukana sekä yksittäiset toimijat että järjestelmätaso.

On erittäin todennäköistä, että maksamisen turvallisuus ja luotettavuus tulevat olemaan vahvasti esillä myös tulevissa Maksufoorumeissamme. Syy tähän on ilmeinen: mikäli kuluttajien ja yritysten luottamus maksujenvälityksen toimivuuteen horjuisi, koko yhteiskunnan toiminta häiriintyisi nopeasti.

Asiasanat

digitalisaatio, kyberturvallisuus, maksaminen, maksujärjestelmät